

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 23 Μαΐου 2020

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ Ι (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

ΘΕΜΑ Α

Το θέμα που θίγει το κείμενο είναι ο σχολικός εκφοβισμός. Επισημαίνεται ότι αυτός εκδηλώνεται με αρνητικά σχόλια σε βάρος των μαθητών τα οποία συνδέονται με στοιχεία που συνιστούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στην εμφάνιση και την συμπεριφορά τους. Συγκεκριμένα αναφέρονται ως μειονεκτήματα τα γυαλιά μυωπίας, το αυξημένο βάρος και οι θηλυπρεπείς αντιδράσεις. Αυτά τα σχόλια επηρεάζουν αρνητικά τα θύματα του εκφοβισμού που νιώθουν μελαγχολία, απαισιοδοξία, διάθεση περιθωριοποίησης και αποκοπής από το πειστικό περιβάλλον.

[Λέξεις: 71]

ΘΕΜΑ Β1

α.

- Ανάμεσα στη 1η και 2η περίοδο η συνοχή επιτυγχάνεται με την παράλειψη του υποκειμένου (ο Δημήτρης).
- Ανάμεσα στη 2η και 3η περίοδο η συνοχή επιτυγχάνεται με τη χρήση της αντωνυμίας (αυτό) και της νοηματικά συγγενούς έννοιας (το παιδί).
- Ανάμεσα στη 3η και τη 4η περίοδο η συνοχή επιτυγχάνεται με την παράλειψη του υποκειμένου (το παιδί).

- β. Η σύνδεση των προτάσεων γίνεται με τη **χρήση του ασύνδετου σχήματος**. Οι κύριες προτάσεις του τμήματος λόγου συνδέονται με τη χρήση κομμάτων.

Με την επιλογή του ασύνδετου σχήματος ο συντάκτης επιδιώκει να δώσει έμφαση στις ιστορίες εκφοβισμού και στην έκταση που αυτές έχουν πάρει. Ο λόγος μέσω του ασύνδετου σχήματος αποκτά δραματικότητα, θεατρικότητα.

ΘΕΜΑ Β2

- α. Η σύνταξη είναι **ενεργητική** και στα δύο τμήματα λόγου.

Μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική

- Σε πολλά από αυτά τα παιδιά εμφανίζονται συμπτώματα απομόνωσης, τάσεις φυγής.
- Όλος ο κόσμος έχει συγκλονιστεί από την ιστορία του Κουέντιν με νανισμό.

Η παθητική σύνταξη καθιστά το ύφος του λόγου πιο **σοβαρό, επίσημο, απρόσωπο**.

- β.

Φυσιολογικότατο:

Απεδοχή:

αίφνης:

κοροϊδεύαν:

Αντώνυμα

περίεργο, παράξενο, ιδιόρρυθμο

απόρριψη, απαξίωση

αναμενόμενα, αναπόφευκτα

επαινούσαν, εγκωμιάζαν

ΘΕΜΑ Γ

[Έχετε τη δυνατότητα να αποδώσετε τις θέσεις του συνομιλητή σας είτε σε ευθύ λόγο, όπως ακριβώς σας τα εκμυστηρεύτηκε, είτε σε πλάγιο λόγο, όπως τα αφηγείστε εσείς. Εδώ επιλέγουμε τον ευθύ λόγο.]

«Όταν ήμουν στο σχολείο, το θυμάσαι νομίζω, ανήκα σε αυτούς που ασκούσαν βία σε αδύναμους συμμαθητές μας. Τώρα, που τα σκέφτομαι όλα αυτά από απόσταση, φυσικά νιώθω ντροπή για τη συμπεριφορά μου, αλλά πιστεύω ότι όλα έχουν την εξήγησή τους. Εγώ δεχόμουν μεγάλη πίεση καθημερινά από την οικογένειά μου: να είμαι καλός στα μαθήματα, να συμπεριφέρομαι με συγκεκριμένο τρόπο στους μεγάλους, ενώ διαρκώς με επέκριναν, και μάλιστα μπροστά σε άλλους, για τα λάθη που έκανα.

Κάθε φορά λοιπόν ένιωθα ότι είμαι ένα τίποτα, ένα σκουπίδι. Μερικές φορές μάλιστα δεν μπορούσα να συγκρατηθώ και από τα νεύρα μου- για να μη τα σπάσω όλα- έβαζα τα κλάματα. Τότε ήταν που ειδικά ο πατέρας μου γέλαγε σαρκαστικά λέγοντάς μου: Κοίτα έναν άντρα - κλαίει σαν κοριτσάκι.

Έτσι λοιπόν αποφάσισα και εγώ να δείξω σε όλους ότι, ναι, είμαι άντρας. Η καλύτερη λύση, για να ξεπερνάω τα αδιέξοδά μου, ήταν να εκτονώνω την καταπίεση που εισέπραττα πάνω στους αδύναμους συμμαθητές μας. Με αυτόν τον τρόπο ένιωθα ισχυρός, άσε που μέσα μου πίστευα ότι αυτός είναι ο νόμος της ζωής: Κάποιοι σε καταπιέζουν ενώ κάποιους άλλους τους καταπιέζεις εσύ.

Πόσο λυπάμαι σήμερα για τον πόνο που προξένησα τότε!»

[Λέξεις: 194]

B. ΚΕΙΜΕΝΟ 2 (ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

1^η Δραστηριότητα:

Ο ήρωας του κειμένου είναι ο Ικάρος Λαμπρίδης, ένα δεκάχρονο που ζει μαζί με τη θεία του και τον παπαγάλο της. Ο Ικάρος, δεν έχει πατέρα και βιώνει μόνος του την απώλεια αυτή που τον πληγώνει. Ταυτόχρονα αισθάνεται ότι είναι διαφορετικός από τα άλλα παιδιά της ηλικίας του για ποικίλους λόγους και γι αυτό κι εκείνα τον κοροϊδεύουν και τον τρομοκρατούν. Ο ήρωας νιώθει όμως ότι ούτε η θεία του τον αποδέχεται και αυτό τον απογοητεύει περισσότερο.

[Λέξεις: 77]

2^η Δραστηριότητα:

- α) Ο αφηγητής στο συγκεκριμένο κείμενο είναι ομοδιηγητικός, συμμετέχει στα γεγονότα που αφηγείται καθώς αποτελεί τον πρωταγωνιστή της ιστορίας, τον βασικό ήρωα. Η επιλογή ενός ομοδιηγητικού πρωτοπρόσωπου αφηγητή προσδίδει στο κείμενο προσωπικό, εξομολογητικό τόνο, αμεσότητα και δημιουργεί μια αίσθηση οικειότητας. Η αφήγηση έτσι κερδίζει σε αυθεντικότητα, αφού αυτός που αφηγείται είναι ταυτόχρονα πρόσωπο και μάλιστα πρωταγωνιστικό, της ιστορίας. Συνεπώς η αφήγηση παίρνει το χαρακτήρα μιας μαρτυρίας, μιας προσωπικής εκμυστήρευσης.

β) **Μεταφορά:** «Γι' αυτό δε με χωνεύουν στην τάξη».

εναλλακτικά:

«Τότε ήρθε ο σίφουνας η Ξένια».

«Έχει όμως τους τρόπους της να τους βάζει όλους στη θέση τους».

Παρομοίωση: «Νιώθω σαν καρφάκια να πέφτουν τα βλέμματα όλων πάνω μου»

εναλλακτικά:

«...και έχει ένα μούτρο σαν κόκκινο φεγγάρι,...»

«...σα να μη θέλει να κουνήσει».

Με τη χρήση μεταφορών η συγγραφέας παρουσιάζει πιο παραστατικά και με μεγαλύτερη ένταση το νόημα και τη σημασία των ενεργειών, των καταστάσεων, οι λέξεις λαμβάνουν νέες σημασιολογικές αποχρώσεις και πλουτίζουν τη γλώσσα με νέες εκφραστικές δυνατότητες. Επίσης, με τη χρήση της μεταφοράς εικονοποιούνται αφηρημένες έννοιες και προσδίδεται ζωντάνια στο λόγο.

Με τη χρήση των παρομοιώσεων δημιουργούνται συνειρμοί, κινητοποιείται η σκέψη και η φαντασία και η συγγραφέας επικοινωνεί αποτελεσματικότερα με τον αναγνώστη. Επιπλέον, ο τελευταίος διευκολύνεται στην κατανόηση, αφού η σκέψη του κινείται από το γνωστό στο άγνωστο, καθώς οι παρομοιώσεις εικονοποιούν τις αφηρημένες έννοιες και κάνουν το λόγο εύληπτο και ελκυστικό. Ο λόγος αποκτά παραστατικότητα, αμεσότητα και ζωντάνια γεγονός που ελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

γ) **το α' ενικό πρόσωπο**, το εγώ δηλαδή, συνδυάζεται με τον ομοδιηγητικό αφηγητή και προσδίδει στην αφήγηση αυθεντικότητα και πειστικότητα αφού ο λόγος αποκτά το κύρος του αυτόπτη μάρτυρα. Επίσης, προσδίδεται στο κείμενο αμεσότητα και οικειότητα, αλλά και υποκειμενικότητα καθώς το υποκείμενο εκφράζει την προσωπική του εμπειρία και άποψη.

3^η Δραστηριότητα:

Πρόλογος: Τον τελευταίο καιρό πυκνώνουν οι καταγγελίες μαθητών που έχουν πέσει θύματα ενδοσχολικής βίας, γεγονός που φέρνει στο προσκήνιο των συζητήσεων το συγκεκριμένο πρόβλημα που τείνει να λάβει διαστάσεις μαστίγας. Η κοινή γνώμη θορυβημένη, αναζητά τρόπους αποτελεσματικής αντιμετώπισης προσπαθώντας να κατανοήσει ποιος πραγματικά είναι το θύμα και ποιος ο θύτης, δεδομένου ότι στην

περίπτωση του σχολικού εκφοβισμού ακόμη και ο δράστης είναι κατά βάθος θύμα συναισθηματικών και ψυχικών δυσλειτουργιών και αδιεξόδων.

Δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου στις οποίες μπορεί να προβεί το σχολείο:

- βασικός στόχος του σχολείου, εκτός από την παροχή γνώσης, πρέπει να είναι η διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων, με ενισχυμένο το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης.
- το σχολείο οφείλει να διαμορφώνει κλίμα επικοινωνίας, διαλόγου και εμπιστοσύνης ανάμεσα στους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς.
- χρειάζεται επίσης να δημιουργήσει σαφείς κανόνες συμπεριφοράς με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, των μαθητών αλλά και των γονέων, που θα περιλαμβάνονται στο σχολικό κανονισμό.
- επίσης απαραίτητη είναι και η αυξημένη και σωστή επίβλεψη του σχολικού χώρου στη διάρκεια των διαλειμμάτων.
- οι εκπαιδευτικοί με τη σειρά τους θα πρέπει να αναγνωρίζουν και όχι να αποκρύπτουν ή να παραβλέπουν κρούσματα ενδοσχολικής βίας.
- να υπάρχει συνεχής επαφή, ενημέρωση και σύμπραξη με τους γονείς οι οποίοι θα ενημερώνονται διαρκώς, μέσω ειδικών επιστημόνων, για τις μεθόδους αντιμετώπισης των κρουσμάτων βίας μέσα στη σχολική μονάδα.
- ακόμη, κρίνεται σκόπιμο να ενεργοποιηθεί πιο συστηματικά ο θεσμός των μαθητικών συμβουλίων αναφορικά με την τήρηση των κανόνων συμπεριφοράς και την συλλογική αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας.
- οργάνωση προαιρετικών ομαδικών δραστηριοτήτων που να ενδιαφέρουν τα παιδιά και που συμβάλλουν στη σύνδεση των μαθητών και στη διαμόρφωση συνεργατικού πνεύματος (π.χ έκδοση σχολικής εφημερίδας, ανέβασμα θεατρικής παράστασης, διοργάνωση μιας συναυλίας ή ενός φιλανθρωπικού παζαριού κ.α)
- τέλος το σχολείο οφείλει να αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους μαθητές, να επιβραβεύει την προσπάθειά τους, να προωθεί τα ξεχωριστά talenta και τις δεξιότητες του κάθε παιδιού προσφέροντας την ικανοποίηση της συμμετοχής και της προσφοράς.

Επίλογος: Πώς να ζητήσεις από ένα παιδί να μην αναπαράγει τη βία και την εχθρότητα που βιώνει γύρω του; Αν σκεφτούμε το σχολείο ως μια μικρογραφία της κοινωνίας μας, τότε η εξίσωση γίνεται απλή: Μέχρι όμως η κοινωνία να μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια των μαθητών και την ειρηνική συνύπαρξη τους μέσα στο χώρο του σχολείου, δεν έχει το δικαίωμα να αυτοχαρακτηρίζεται ούτε πολιτισμένη, ούτε προοδευτική.